

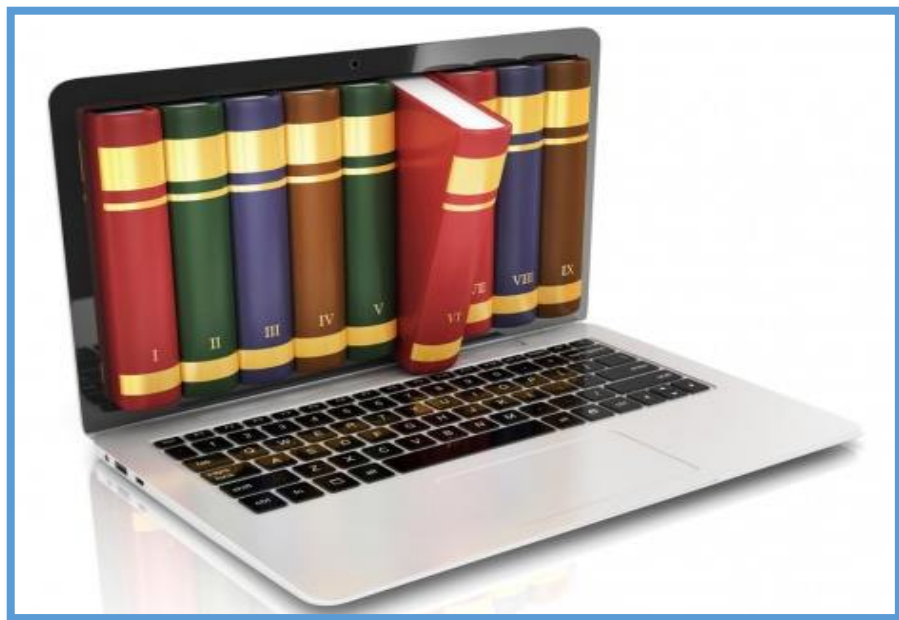
POVIJEST ČITANJA

Pripremila: Ruža Jozić, Gimnazija Sesvete

Međunarodni dan pismenosti, 8. rujna

- ***Međunarodni dan pismenosti*** obilježava se 8. rujna svake godine, a utemeljio ga je UNESCO 1967. godine s ciljem promoviranja važnosti učenja i pismenosti, ali i osvješćivanja javnosti o problemu nepismenosti koji još uvijek pogađa veliki dio svjetskog stanovništva.
- Biti pismen nekada je bilo: znati čitati i pisati na svom materinskom jeziku. Danas su to: znanja i vještine iz raznih djelatnosti – čitalačka, informacijska, matematička, digitalna, medijska, informatička, prirodoslovna, financijska i druge pismenosti.

ČITATELJU, i ČITANJE ima svoju povijest!

- Kako su se čitateljske navike razvijale tijekom stoljeća, kako je sam čin čitanja postao dio ljudskoga bića, otkad su ljudi prvi put prenijeli svoje misli i djela na glinu i papirus?
- **ČITATELJ** je onaj koji čita smisao, čitatelj je onaj koji priznaje i prepoznaje određenu moguću čitljivost u nekom predmetu, mjestu ili događaju; čitatelj je onaj koji mora pripisati značenje sustavu znakova i onda ga odgonetnuti. Svi mi čitamo sami sebe i svijet oko sebe da bismo letimično opazili što smo i gdje smo. Čitamo da bismo razumjeli ili počeli razumijevati. Ne možemo bez čitanja. Čitanje, gotovo kao i disanje, naša je bitna funkcija. (Manguel: Povijest čitanja, str. 19)

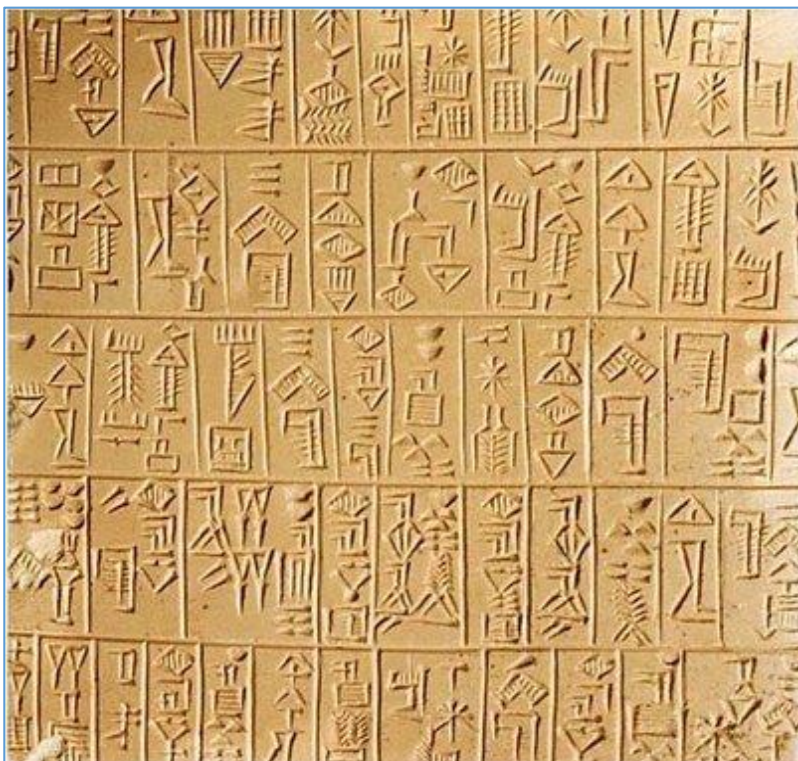

Čitanje znači približavanje nečemu što se upravo oblikuje.

(Italo Calvino: Ako jedne zimske noći)

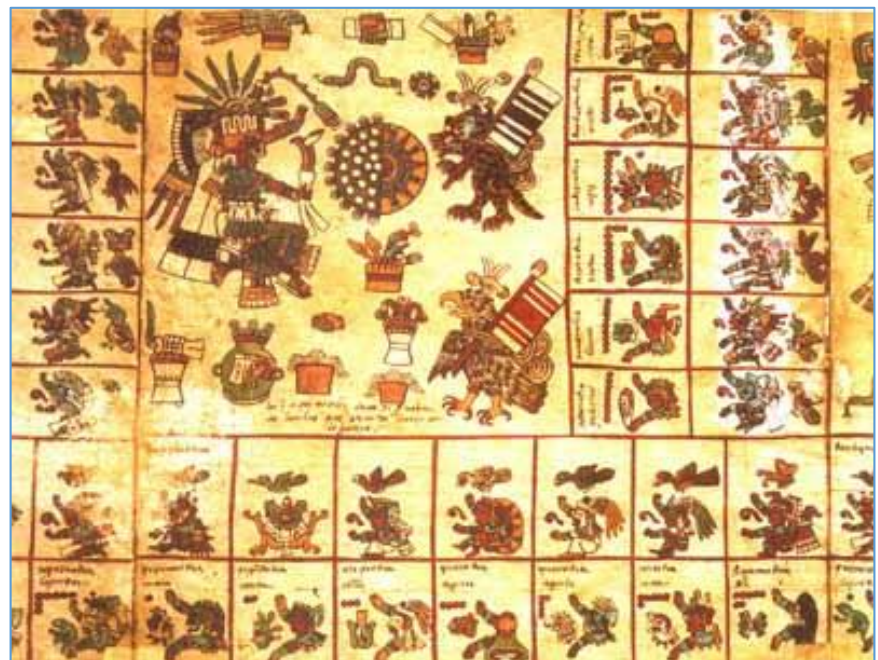
Čitanje i pisanje u Starom vijeku

- Od prvih sumerskih pločica, pisane riječi imale su svrhu da se izgovaraju naglas, jer znakovi u sebi nose konkretan zvuk, kao da je on njihova duša.
- Latinska poslovice kaže: *Verba volant, scripta manent*, – ono što je napisano ostaje, izgovoreno iščezava u zrak – izražavala je suprotno: ona je izmišljena kao pohvala riječi izrečenoj naglas, ona leti dalje, dok je napisana riječ ostajala nepomična.
- Aristotel je znao da su slova „izmišljena zato da bismo mogli razgovarati čak i s odsutnima”, znakovi zvukova, a oni su opet „znakovi stvari o kojima mislimo.”

Stara pisma

- Starinsko pismo na svicima čitatelj je odmatao svitak jednom rukom dok bi ga drugom zamatao, otvarajući odlomak za odlomkom, čitajući naglas.
- Način na koji danas čitamo tekst u zapadnom svijetu – s lijeva na desno i od vrha prema dnu – nije uopće univerzalan.
- Neka pisma čitaju se s desna na lijevo (hebrejsko i arapsko), druga u stupcima, od vrha prema dnu (kinesko i japansko); neka su se čitala u parovima okomitih stupaca (pismo Maja); druga su vijugala preko stranice kao u igri zmija i ljestava, tako da na smjer upućuju crte ili točkice (asteško).
- Većina ranih pisama – egipatski hijeroglifi, sumersko klinasto pismo, sanskrt – nisu imala razdvojena slova u riječi i rečenice.

Budi pisar! Ureži to u svoje srce

Kako bi tvoje ime živjelo poput njihovih.

Svitak je bolji od izrezbarena kamena.

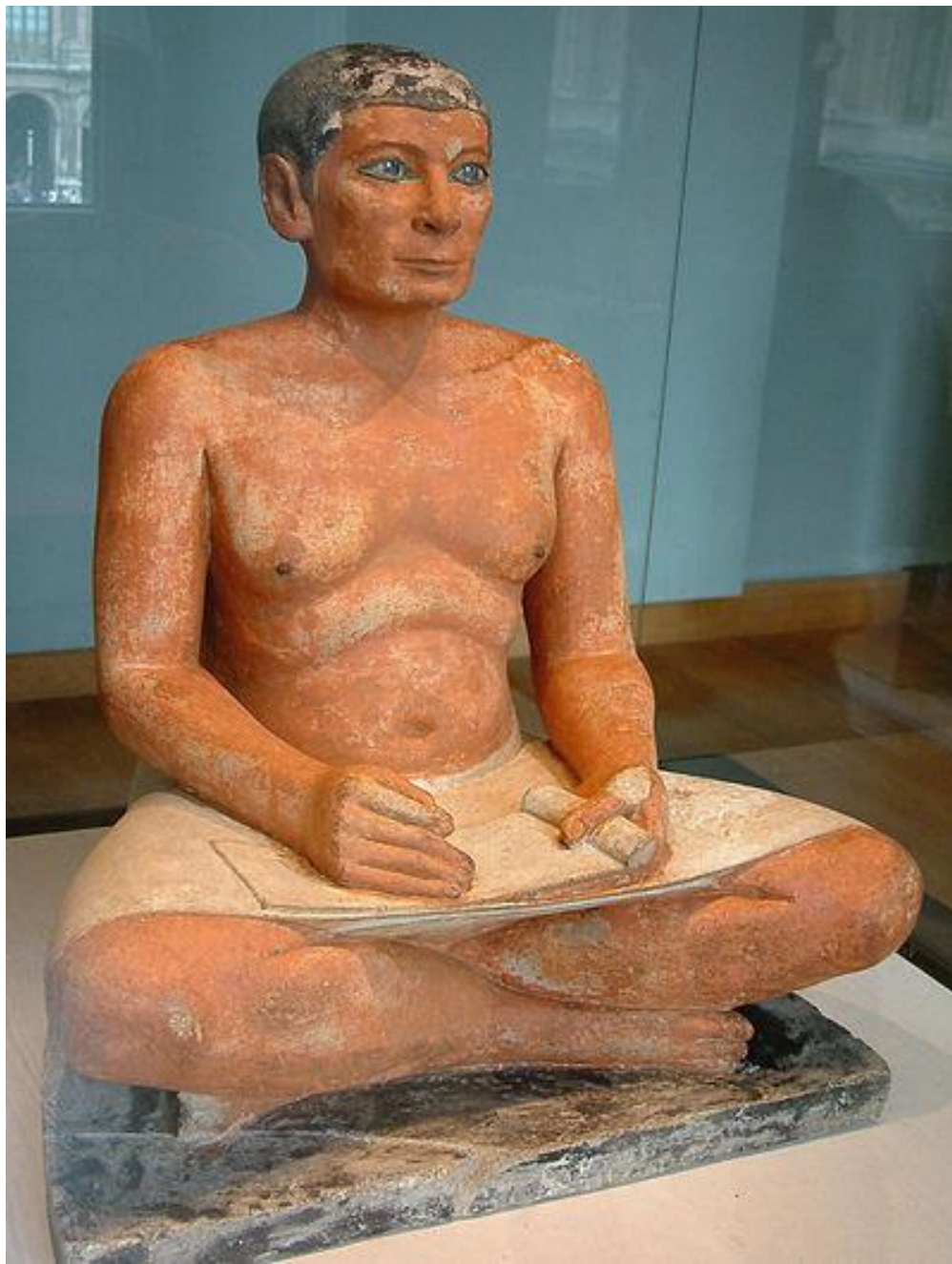
Čovjek je umro: njegovo tijelo je prašina.

A njegovi ljudi su otišli sa zemlje.

Knjiga će podsjetiti na njega

U ustima govornika koji ga čita.

(Egipat, 1300 godina p. n. e.)

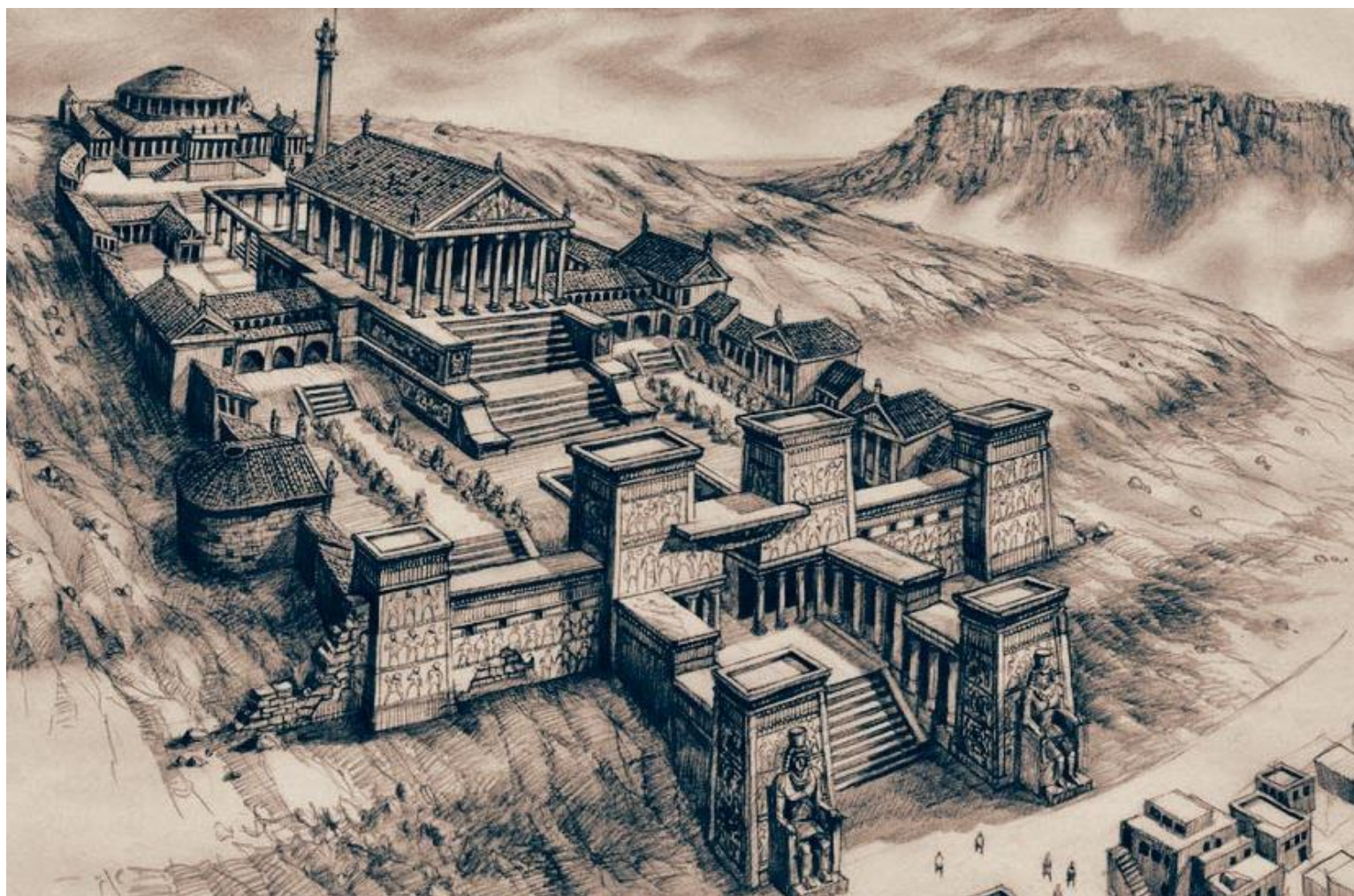
Čitanje obogaćuje sadašnjost i aktualizira prošlost, pamćenje produžava ta svojstva u budućnost. Knjige čuvaju i prenose pamćenje.
(Richard de Fourrrnival, tajnik katedrale u Amiensu)

- Prvi slučajevi privatnog čitanja u 5.-6. st. pr. Krista
- Čitatelj je gluh i slijep za svijet oko sebe, on je povučen, usredotočen, koncentriran, banalan.
- Grčki filozof Sokrat nije nikad pisao, osim na pijesku, a ipak je smatrao da su knjige bile od pomoći pamćenju i znanju. Njegovo pamćenje, na svu sreću, zapisali su njegovi učenici Platon i Ksenofon.
- Pojava trgovine knjigama u vrijeme Aristotela, koji je bio jedan od prvih čitatelja koji je sakupio važnu zbirku rukopisa za vlastitu uporabu – to je bila prva privatna knjižnica.

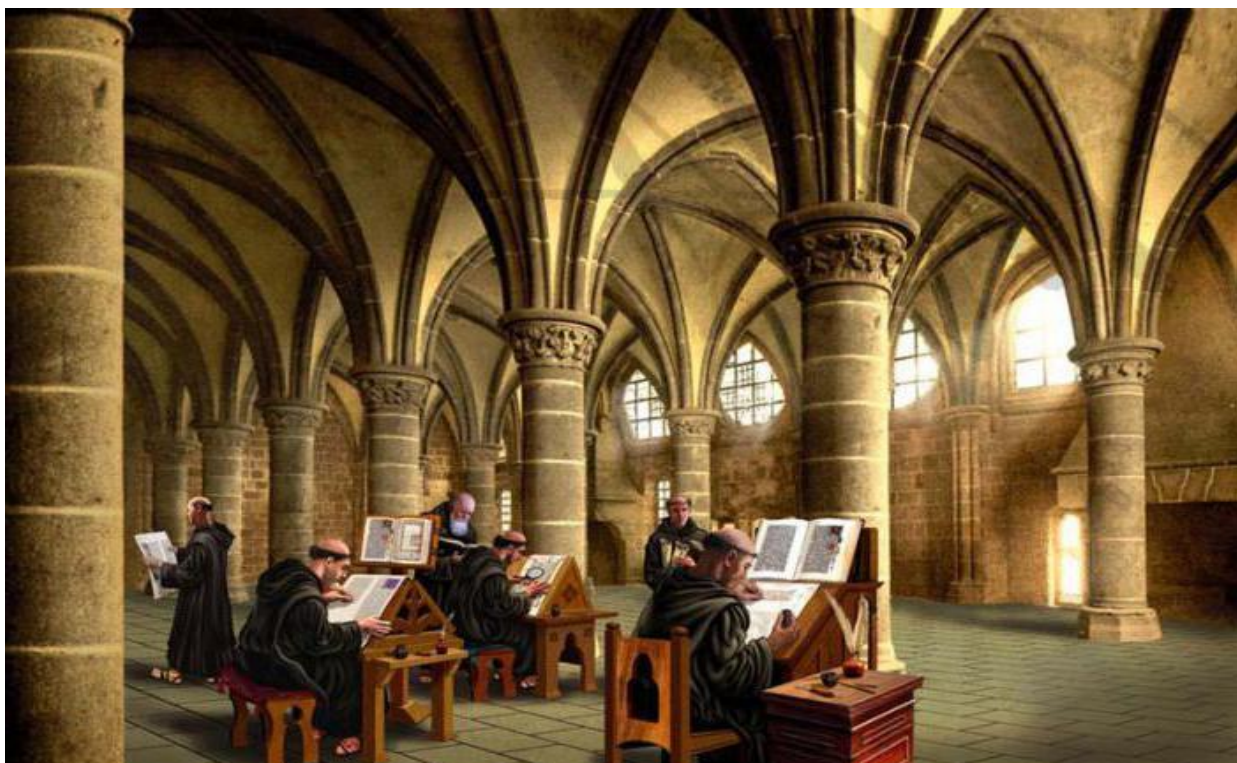
Najstarije knjižnice na svijetu i čitanje

- Prve knjižnice bile su privatne knjižnice filozofa, pisaca i učenjaka, a javne se knjižnice pojavljuju u 4. st. pr. Krista u Ateni, Maloj Aziji, Egiptu i Siciliji.
- U Aleksandriji je djelovala najveća knjižnica staroga svijeta, koju je utemeljio Ptolomej I. 286. g. pr. Krista.
- **Aleksandrijska knjižnica** je imala oko 700 000 svitaka na raznim jezicima: grčkom, latinskom, hebrejskom, egipatskom i dr.
- Aleksandrijska je knjižnica izgorjela u požaru kada je Julije Cezar u luci zapalio brodovlje 47. g. pr. Krista.
- Rimljani su veliku pažnju posvećivali knjižnicama koje su gradili kao zasebne ukrašene palače.

Europsko srednjovjekovlje

- Kršćanske knjižnice europskog srednjovjekovlja osnivane su za potrebe vjerskih škola pri crkvama i samostanima u kojima su bili i skriptoriji za prepisivanje knjiga.
- Na knjigama su radili prepisivači, iluminatori, knjigoveže i mnogi drugi, osobito pojavom sveučilišta i laičkih skriptorija.
- Najveći dio knjiga što se u srednjem vijeku pišu i prepisuju vjerskog su sadržaja i čuvaju se u samostanskim knjižnicama.
- Jedine „informacije” koje je nepismeni puk mogao dobiti bile su propovijedi koje su obično tumačile Bibliju i crkveni nauk.

Nijemo čitanje - čitanje bez napora, razmišljanje o pročitanome, sprečavanje bijega misli iz pamćenja. (Teolog Izidor iz Seville, 7. st.)

Nijemi čitatelji

- Sveti Ambrozije je bio izvanredan čitatelj.
- ***“Kada je čitao njegove oči pretraživale su stranicu a srce je tražilo značenje, ali glas mu je bio nijem, a jezik ukočen” (sv. Augustin)***
- Sv. Augustin spominje u svojim *Ispovijedima* nijemo čitanje – pomno ispitivanje stranice, iako se u njegovo vrijeme čitalo naglas. Ova metoda čitanja postala je uobičajena u 10. st. na Zapadu.
- Za sv. Augustina, kao i za Cicerona, čitanje je usmena vještina: govorništvo u Ciceronovu slučaju, propovijedanje u Augustinovu.
- Kako je u srednjem vijeku malo ljudi znalo čitati, javno čitanje bilo je uobičajeno, knjige su se uglavnom čitale naglas.

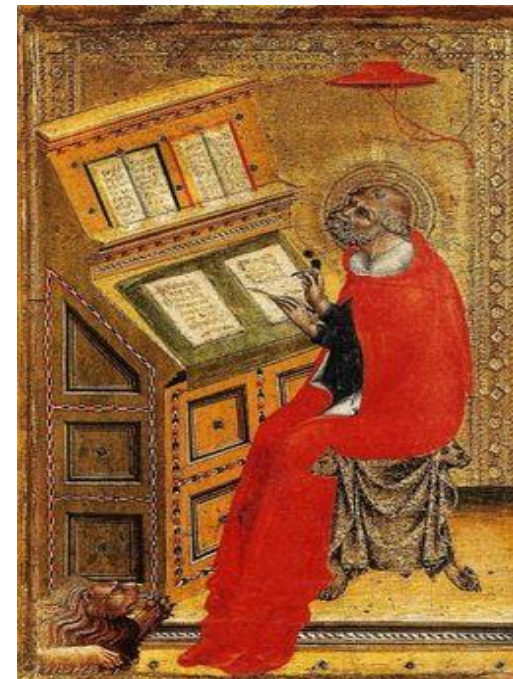
Nijemo čitanje u skriptoriju

- Redovnici u skriptoriju pisali su tekst razdijeljen u smislene retke, kako bi smisao teksta prenosili čitateljima, što je sv. Jeronim, krajem 4. st. prvi put to pojasnio u uvodu vlastitoga prijevoda u *Knjizi Ezekielu*.
- Čitajući u sebi čitatelj je mogao uspostaviti neograničavajući odnos s knjigom i riječima. Riječi više nisu trebale oduzimati vrijeme potrebno da ih se izgovori.
- Čitanje u sebi omogućava, bez očevidaca, komunikaciju između knjige i čitatelja, kao i jedinstveno „osvježenje uma”, prema Augustinovu sretnom izrazu.

Knjiga i čitanje u srednjem vijeku

- U ranom je srednjem vijeku svećenstvo upravljalo pisanom riječju i obrazovanjem. Prakticirala se čitalačka kultura koja je nagovijestila procvat onoga što danas nazivamo informacijskom kulturom Zapada.
- U benediktinskim srednjovjekovnim samostanima često su skriptorij i knjižnica zauzimali isti prostor u kojem se svećenstvo bavilo prepisivanjem, kopiranjem i ručnom izradom kodeksa.
- Upravo su se unutar skriptorija razvili svi elementi moderne knjižne forme kao što je stupčana organizacija teksta na stranici, margine, numeracija stranica, upotreba inicijala što je olakšavalo čitanje.
- U želji da se knjiga približi tadašnjim čitateljima, pisari ranog srednjovjekovlja su otvarali kaligrafske škole i prepisivačke radionice u samostanima.

Srednjovjekovno čitanje...

- **Francesco Petrarca** u zamišljenom razgovoru u svojoj knjizi *Secretum meum* sa svojim omiljenim svecem sv. Augustinom zapisuje:

Kad god čitate knjigu i naiđete na neke divne rečenice, za koje osjećate da pogađaju ili razgaljuju vašu dušu, nemojte se samo pouzdati u moć vlastite pameti, već se prisilite da ih naučite napamet i upoznajte ih razmišljajući o njima, tako da kad god dođe do neke patnje, vi imate gotov lijek kao da je zapisan u vašem umu. Kad dođete do odlomaka koji vam izgledaju korisni, čvrsto ih naznačite, što može poslužiti kao ljepilo u vašem pamćenju, inače bi mogli odletjeti. Ako zapišete nekoliko bilježaka na pravo mjesto, vrlo ćete lako moći uživati plod svoga čitanja. (Manguel: 75)

Francesco Petrarca: novi način čitanja

- *Ne upotrebljavati knjigu kao potporanj za misao, niti joj vjerovati kao što bi čovjek vjerovao autoritetu ili mudracu, već uzimati iz nje neku zamisao, rečenicu, sliku, povezujući je s drugom, uzeto iz dalekoga teksta koji je sačuvan u pamćenju, povezujući je u cjelinu zajedno s vlastitim razmišljanjima – proizvodeći u stvari, novi tekst čiji je autor čitatelj.*
- Petrarkinim čitateljima, u 14. st., njegova je tvrdnja bila začuđujuća, a čitatelj je imao ulogu vanjskog promatrača; nekoliko stoljeća kasnije, **Petrarkin oblik čitanja, koje ponovno stvara, tumači, spaja, postao je uobičajena metoda u znanstvenom svijetu u čitavoj Europi.**
(Manguel: Povijest čitanja, 75 str.)

Dante i razne vrste čitanja

- Oko godine 1316. Dante je tvrdio da tekst ima barem dva čitanja, jer jedno čitanje dobivamo od njegova pisma, a drugo od onoga što pismo označuje, prvo je *doslovno i povijesno značenje*, a drugo je alegorijsko čitanje ili mistično značenje.
- Još u 13. st. anonimni prepisivač napisao je na rubovima samostanske kronike: *Trebate se naviknuti, kada čitate knjige, da više pazite na smisao nego na riječi, da se usredotočite na plod, a ne na lišće.* (Manguel: 94)
- Sredinom 15. st. čitanje je postupno postajala odgovornost svakog pojedinog čitatelja. Tako je od zajedničkog čitanja u humanističkim školama čitanje postajalo osobni, vlastiti čin svakog pojedinca i dio njegova intimnoga svijeta.

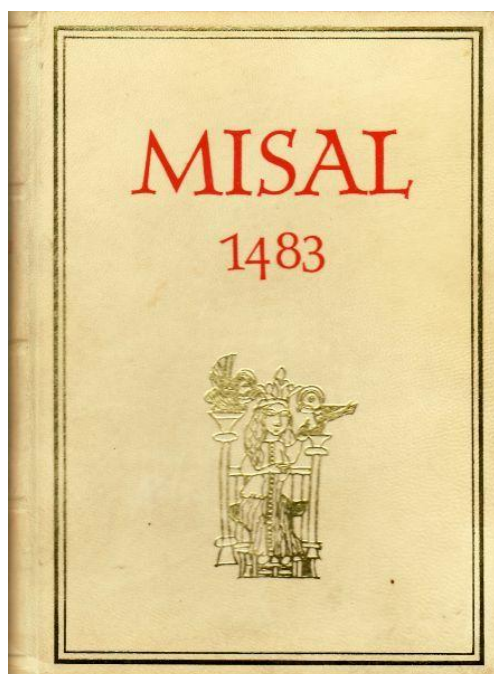
Otkriće tiskarstva – Gutenbergova era

- Na razvoj čitanja osobito je doprinijelo čitanje svetih tekstova, Biblije i kasnije Kurana.
- To je bio sveti čin - čitanje i slušanje teksta, oblikovanje riječi ustima, uz posebne pokrete tijela.
- Do sredine 15. st. u Europi su se knjige umnožavale prepisivanjem rukom, što ih je činilo skupim, nedostupnim i rijetkim.
- Pojavom tiskarskog stroja knjiga će potpuno promijeniti svoj lik, oblik i značenje.
- **Johann Gutenberg** izumio je tiskarski stroj s pomičnim slovima, čime je počela Gutenbergova era i procvat kulture i znanosti te eksplozivno širenje pisane riječi u renesansnoj Europi.
- Oko 1450. godine počinje s tiskom Biblije.

Inkunabule

- Knjige tiskane u početku tiskarstva, do 1500. godine nazivaju se *inkunabule*.
- Hrvatski prvotisak, *Misal po zakonu Rimskoga dvora*, tiskan je 1483. g., vjerojatno u Veneciji.
- I mnogi naši pisci, znanstvenici i učenjaci svoje su knjige tiskali u Veneciji i drugim tiskarama po Europi.
- Tiskarstvo ju knjizi donijelo punu afirmaciju. Knjiga je postala jeftinija, lako dostupna, autori su imali manje problema s objavljivanjem svojih knjiga.
- To je doprinijelo bržem razvoju obrazovanja, književnosti, znanosti i kulture općenito.

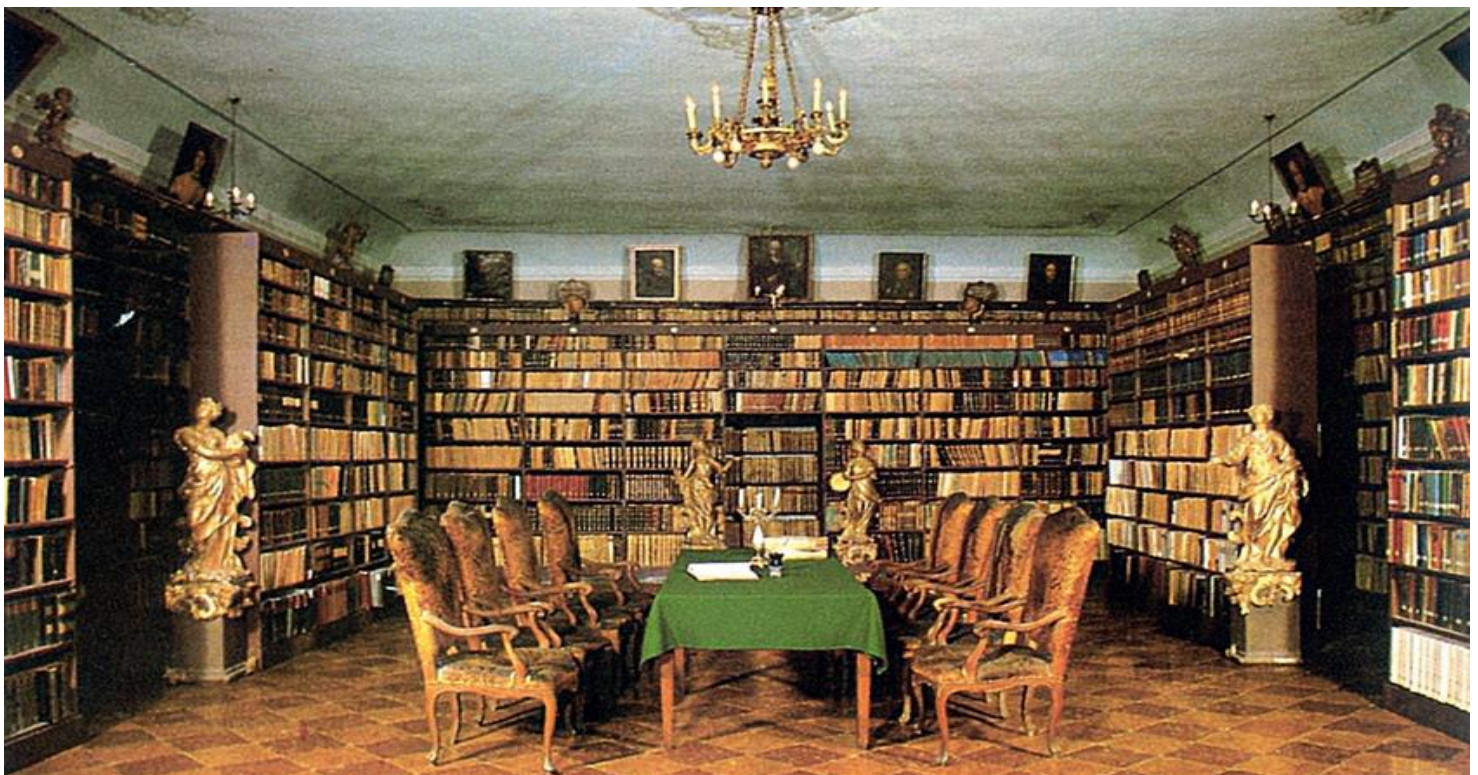
Knjige su često mudrije i velikodušnije od svojih tvoraca!

- Do današnjih dana tisak je znatno usavršen i mogućnosti su neograničene, ali početak tiskanja knjiga bio je za povijest knjige toliko značajan kao i otkriće Amerike za čovječanstvo.
- Knjižnice su se punile novim knjigama, otvarale su se nove knjižnice na sveučilištima, crkvenim institucijama, privatnim kućama, školama.
- Nepismenost se mogla lakše suzbijati, pojavile su se i novine i druge tiskovine, a time je rasla sve brže i navika **ČITANJA**.
- **KNJIGA** je od rijetkog i skupocjenog predmeta postala jeftina i lako dostupna roba, a njezina uloga i značaj ostali su isti.

Revolucija čitanja

- U 18. stoljeću zbiva se jedna tiha ali ne manje važna revolucija, *revolucija čitanja*. Za ovu revoluciju čitanja karakteristična je pojava višekratnog čitanja jedne knjige, molitvenika, zbirke poučnih pripovijedaka, kalendara ili drugoga moralno-nabožnoga štiva.
- Potražnja za novim naslovima knjiga potaknula je bujanje zabavne, ali i kvalitetne književnosti klasicizma i romantizma.
- Širenju informacijske kulture osobito pogoduje proširivanje i sekularizacija školskog sustava od 18. stoljeća u većini zemalja.
- Širi se proces obrazovanja i opismenjavanja, raste broj tiskanih knjiga, časopisa i novina. Otvaraju se mnoga čitalačka društva, čitaonice i knjižnice.

Čitalačka bujica

- Čitalačka „bujica” u 19. st. usmjerava se prema javnim, narodnim knjižnicama, koje su uglavnom nudile ozbiljnu literaturu.
- One su počele uključivati periodične tiskovine i zabavnu literaturu i beletristiku. Prevode se knjige sa stranih jezika, a čitalačka se publika dodatno educirala i profilirala.
- Prosvjetiteljstvo, enciklopedizam, industrijska revolucija, revolucija čitanja, glavne su značajke razdoblja koje prethodi 19. stoljeću.
- Prodor industrijalizacije na područje tiskovina donio je veću proizvodnju knjiga, tiskovina, časopisa, novina, reklamnih tiskanica, plakata i oglasa te naposljetku i automatizaciju tiska.

Steći naviku čitanja znači stvoriti sebi utočište od gotovo svih životnih jada.
(W. Somerset Maugham)

- ***Čitanje rijetko izbjegava opasnost, ako svjetlo božanske istine ne svijetli nad čitateljem, poučavajući ga što tražiti a što izbjegavati. Nikada se ne vraćamo istoj knjizi ili čak istoj stranici, jer se pod različitim svjetlom mijenjamo i knjiga se mijenja, a naše pamćenje svijetli i tamni i ponovno svijetli, i nikada točno ne znamo što to učimo i zaboravljamo i što to pamtimo...***

(Manguel: Povijest čitanja, 75 str.)

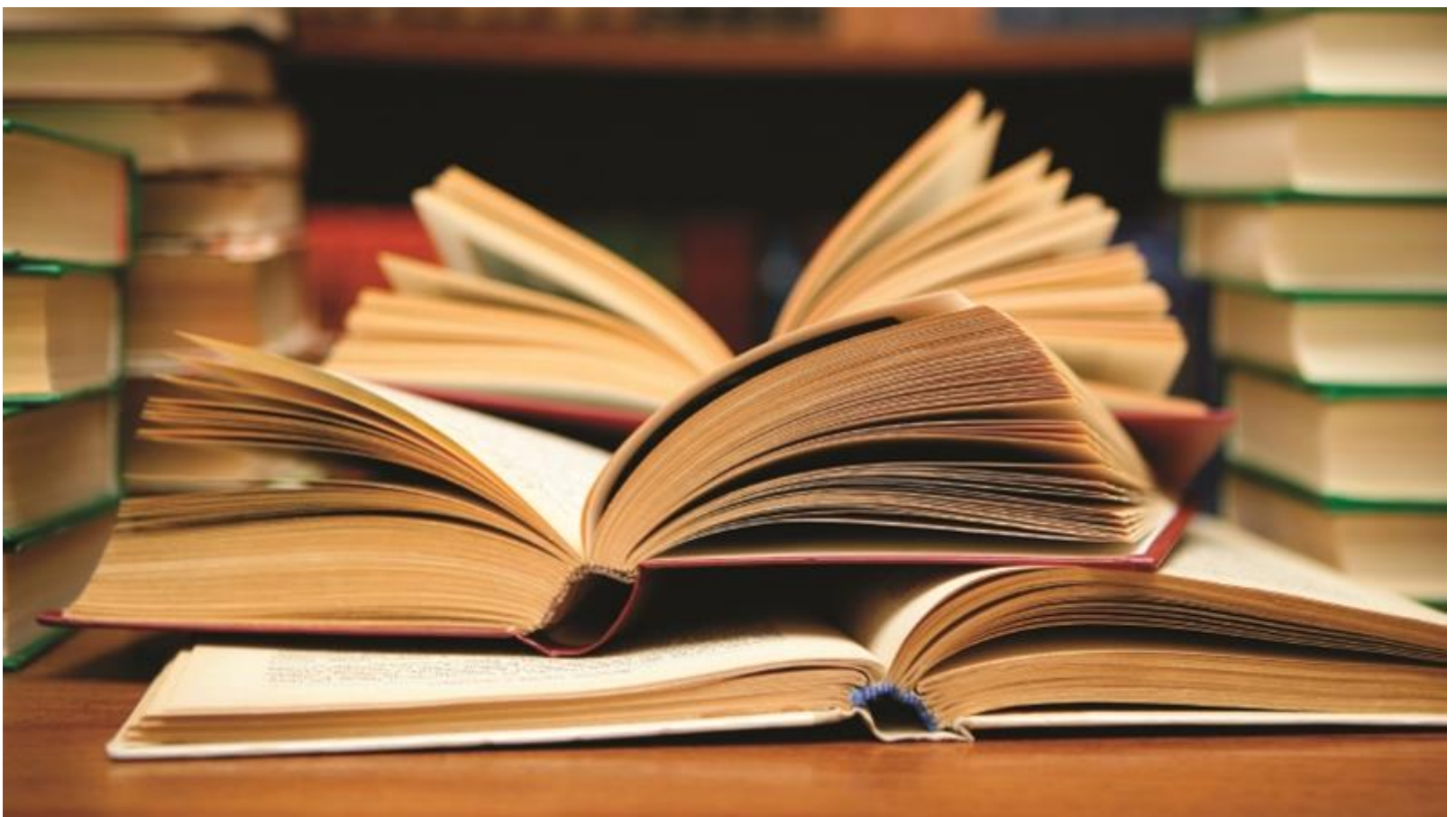
Kad čitate, uvijek ste u najboljem društvu. (Sydney Smith)

- **Čitanje** u prošlosti bilo je: naglas, prigušenim glasom, u grupama ili zasebno, a moderno čitanje donijelo je mnoge promjene: tiha, osobna i brza aktivnost ...
- Kad čitamo, ne čitamo slova, riječi i rečenice, već čitamo misli i poruke koje nam je autor napisanog želio prenijeti. Ponekad je to uputa za upotrebu kakvog uređaja, nekad gradivo koje će nam omogućiti polaganje ispita, ali čitanje je uvijek širenje vidika, čak i kad čitamo nešto s čim se ne slažemo.

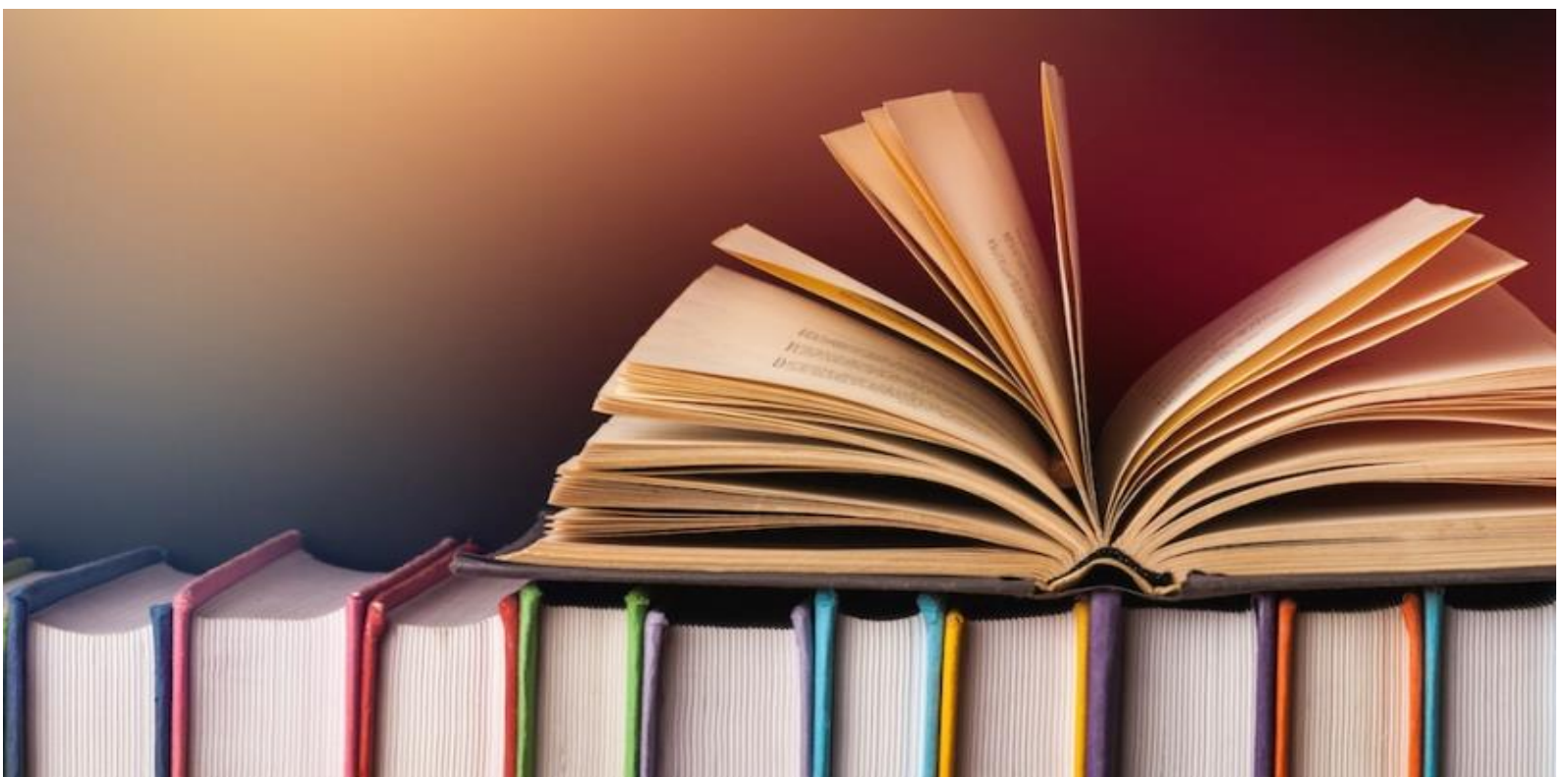
KNJIGE – prenositeljice znanja

- Bez obzira radi li se o znanstvenim činjenicama ili neistraženim dubinama ljudske duše, **knjige** nam prenose znanja i spoznaje o svemu što nas okružuje.
- Od trenutka kad je čovjek osjetio potrebu da zabilježi rezultate svoga rada i razmišljanja i kad je stekao mogućnost da to i učini, **knjiga** je postala neodvojivi dio ljudske zajednice, od pojedinaca do civiliziranog društva u cjelini.

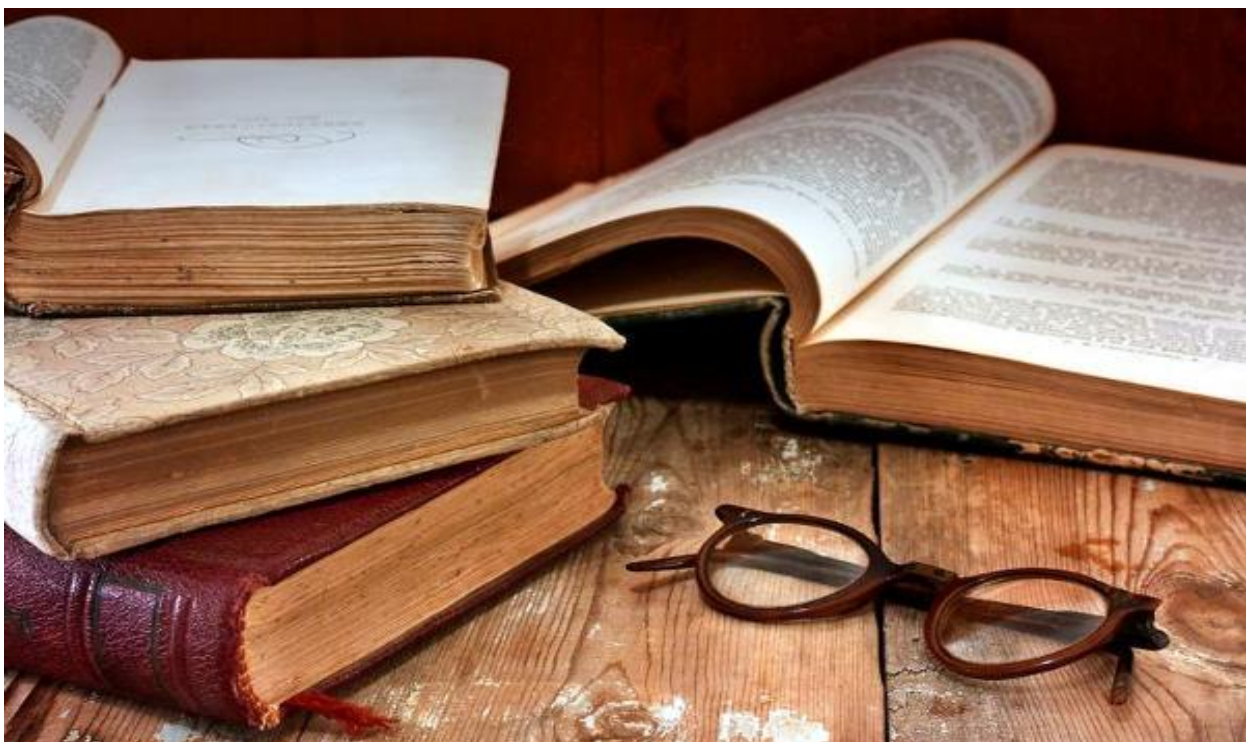
Knjiga?

- Njezin značaj je toliki da je postala sinonimom mudrosti, znanja, učenosti, obrazovanja pa često i ne razmišljamo o tome koliki je put morala prevaliti da bismo je mi danas imali dostupnu kao opće dobro, da bismo se mogli oslanjati na nju tražeći sve odgovore u njoj.
- Neki kažu da je knjiga , pored psa, čovjekov najbolji prijatelj. A jedan grčki filozof ovako zaključuje o ljepoti življenja: „***Ništa nije ljepše u životu nego imati knjižnicu koja gleda na mali vrt.***”

KNJIGA – nije jedina, ali je jedinstvena

- Knjiga nije jedini prenositelj informacija, poruka, doživljaja. Kroz šest tisuća godina koliko postoji knjiga (i pismo) u nekom obliku, ništa je nije moglo zamijeniti niti nadomjestiti.
- Od glinene pločice do današnjeg digitalnog diska, knjiga je po mnogočemu ostala jedinstvena. Što joj daje toliki značaj i jedinstveni položaj u ljudskoj zajednici? Mnogi su se trudili odgovoriti na to pitanje, ali odgovor je težak i presložen.
- „Naše su knjige zapisi naših povijesti: naših otkrivenja i naših zvjerstava. One su podsjetnici na ono bolje, na nadu i utjehu i sućut, i u sebi nose implikaciju da smo svi mi, i za takvo što sposobni... (Manguel: 133)

Od pisaćeg stroja do elektroničke revolucije

- Dvadeseto je stoljeće donijelo pravu revoluciju u tiskanju i distribuciji knjiga i tiskovina svih vrsta.
- Pojava naprednih tiskarskih strojeva, fotokopirnih strojeva, laserskih strojeva, osobnih računala, pisača i skenera, doveli su do masovne proizvodnje tiskovina i širenja informacijskih mogućnosti.
- Unatoč svoj naprednoj tehnologiji 20. st., pojavi računala i umrežavanju raznih informacijskih sustava, korištenju interneta i čitanju knjiga sa zaslona računala, tradicionalni oblik knjige nije nimalo zanemaren i zapostavljen.
- Štoviše, knjiga je u naše doba traženija nego ikad. Bez obzira na prodor elektroničkih medija knjiga je postala svakodnevni artikl koji se ne kupuje samo u knjižarama nego i u prodavaonicama druge namjene.
- Premda Internet posjeduje ponešto od svakog medija (radio, televizija, novine, časopisi, knjige), on nije potpuna zamjena niti za jednoga od njih.
- Informacijski sustav budućnosti još dugo će počivati i na tiskanoj riječi i slici, na knjizi i njezinim različitim izvedenicama.

Knjiga = pismenost

- Uz MEĐUNARODNI DAN PISMENOSTI prisjećamo se starih nacionalnih pisama hrvatskoga naroda, među kojima je i GLAGOLJICA, osobito ona upisana kao inicijali u znamenitim knjigama našeg srednjovjekovlja.
- Djela hrvatske pisane kulture ostvarena su različitim načinima zapisivanja: uklesana u kamen, uparana u žbuku na zidovima naših ladanjskih crkava, zapisana slikarskim kistom uz freske u crkvama, ali najviše je djela zapisano na tradicionalnim predmetima pisanja: pergameni i papiru – kao rukopisna i tiskana djela. Njima danas pridodajemo i sve vrste pismenosti koje su se pojavile razvojem znanosti i tehnologije do našega 21. stoljeća, a one su raznolike, višestruko korisne i potrebne čovjeku modernoga vremena.

Čovjek čita da bi postavljao pitanja, Kafka je jednom rekao prijatelju.

- **Franz Kafka je pisao svome prijatelju Oskaru Pollaku 1904. godine:**

Sve u svemu, mislim da moramo čitati samo one knjige koje nas grizu i ubadaju. Ako nas knjiga koju čitamo ne protrese poput udarca u glavu, zašto se uopće mučiti pročitati je? Da bi nas učinila sretnim, kao što ti kažeš? Dobri Bože, bili bismo isto tako sretni kad uopće ne bismo imali knjiga; knjige koje nas čine sretnim mogli bismo, vrlo lako, i sami napisati. Nama trebaju knjige koje nas pogađaju poput najbolnije nesreće, poput smrti nekoga koga volimo više nego što volimo sami sebe, koje čine da se osjećamo kao da su nas prognali u šumu, daleko od bilo kakve ljudske prisutnosti. Knjiga mora biti sjekira za zamrznuto more u nama. U to čvrsto vjerujem.”

Plinije Mlađi rekao je: *Nijedna knjiga nije toliko loša da se iz nje ne bi nešto dalo naučiti.*

- Jedna poslovice kaže: ***Nije učen onaj tko čita knjige, nego onaj tko zna što čita.*** Koja god vam se od ovih izreka čini istinitijom, čitajte, jer čitanje je dobro, a knjige su vječne: na vašim policama, na policama knjižnica, knjižara i antikvarijata, a iznad svega, ugrađene u vaše znanje.

Čitajte da biste živjeli!

(Gustave Flaubert, 1857.)

- Otkriće umjetnosti čitanja intimno je, nejasno, tajanstveno, gotovo neobjašnjivo, blisko zaljubljanju, ako mi se može oprostiti ova sladunjiva usporedba. Ono se stječe u samoći, poput neke vrste otkrivenja, ili se njime može zaraziti, licem u lice s drugim čitateljima. Radost koju donosi čitanje, poput svake radosti, ne može se nametnuti. (Manguel: 139)
- Kad je u 1. st. pr. Kr. Diodor Sicilski posjetio Egipat, obilazeći ruševine drevne knjižnice, ugledao je natpis uklesan u kamenu: „**Lječilište duše**”. Možda baš tome knjige i knjižnice trebaju težiti i danas.

Povijest čitanja, na sreću, nema kraja

- *„Čitamo pretražujući, poput pasa tragača, nesvjesni našeg okruženja. Čitamo rastreseno, preskačući stranice. Čitamo prezrivo, s divljenjem, zanemarivo, ljutito, strastveno, zavidno, gorljivo. Čitamo neznalački. Čitamo sporim, dugim pokretima, kao da lebdimo u svemiru, u bestežinskom stanju. Čitamo puni predrasuda, zlobno. Čitamo velikodušno, opravdavajući tekst, popunjavajući praznine, ispravljajući pogreške. A ponekad, kad su nam zvijezde naklonjene, čitamo u jednom dahu, ... kao da se pamćenje iznenada oslobodilo iz mjesta duboko zakopanoga u nama. Prepoznamo nešto što prije nikada nismo poznavali, ili nešto što smo nejasno osjećali kao treptaj ili sjenu, čiji se sablasni obrisi diže i vraća u nas prije nego što ga vidimo, ostavljajući nas starijima i mudrijima.”*

(A. Manguel: Povijest čitanja)

Čitanje knjiga donosi mnoge koristi, prije svega kada su u pitanju emocionalni i intelektualni kapaciteti mozga.

- Tko redovno čita knjige, svakoga dana nauči nešto novo: **znanje vam nitko ne može oduzeti!**
- Čitanje knjiga ne samo da nam pomaže da održimo postojeću razinu znanja, već ga i proširuje.
- Čitanjem neprestano snabdijevamo naš mozak novim informacijama. Što više znanja imamo, spremniji smo odgovoriti na razne izazove sa kojima se u životu suočavamo.

Knjige smiruju i usrećuju ljude, potiču razvoj empatije, potiču kreativnost...

- Oni koji čitaju zdravi su, suosjećajni, imaju bolje pamćenje. Za čitanje je potreban čitav mozak; kad se izgubimo u dobroj knjizi, ne samo da pratimo priču, već i zamišljamo opisane krajolike, zvukove i mirise i okuse, a to aktivira različita područja mozga u kojima se ta iskustva obrađuju i tako stvaraju nove živčane putove.

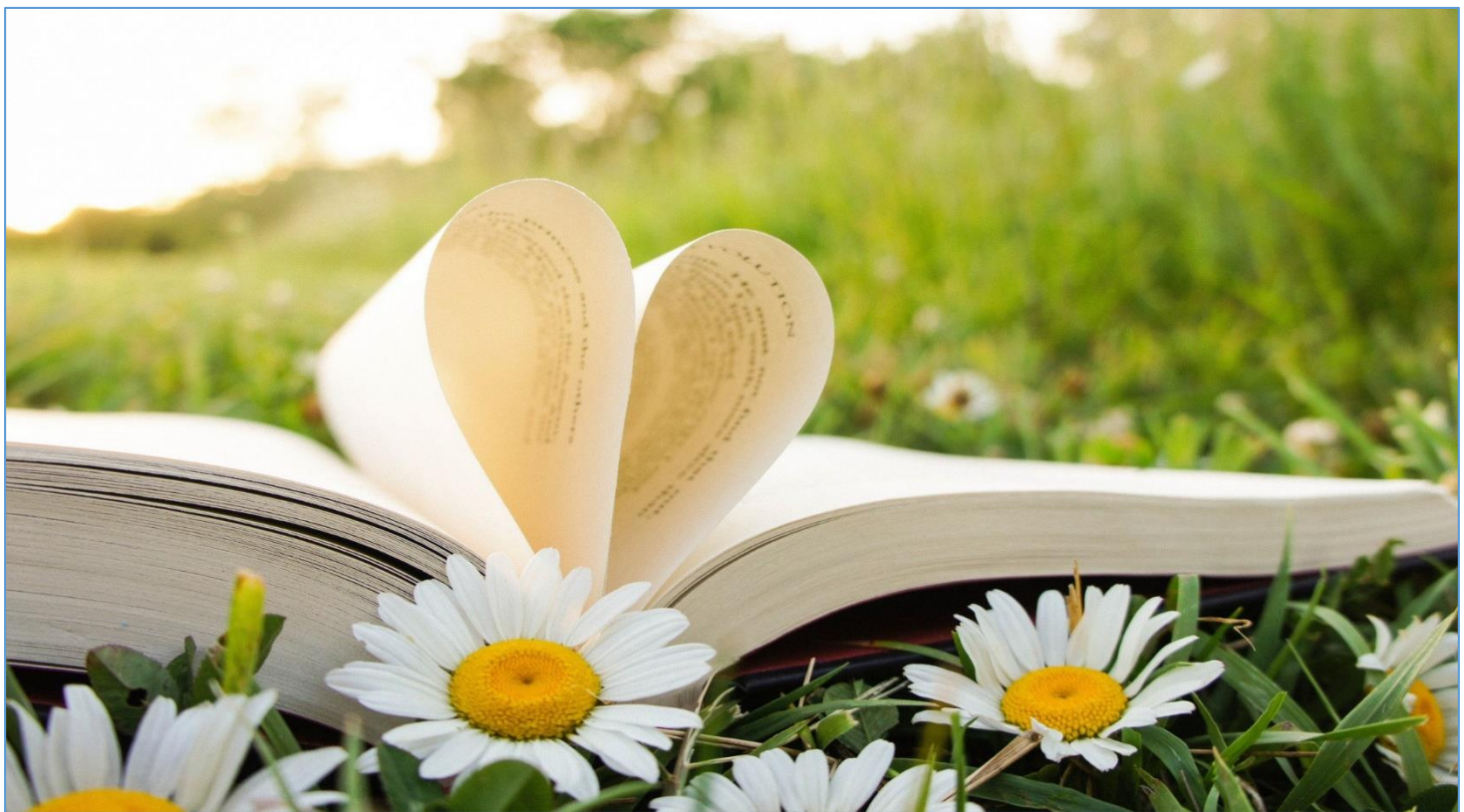

Čitanje

Čitanjem proširujemo svoj rječnik. Što više knjiga čitate, više novih riječi će se naći u vašem svakodnevnom govoru. Bogatiji vokabular i sposobnost lijepog govora jača naše samopouzdanje.

- Čitanje jača koncentraciju.
- Čitanje poboljšava memoriju.
- Oni koji redovno čitaju su zadovoljniji svojim životom, sretniji su i imaju više samopoštovanja. Čitanje nam može olakšati prihvaćanje realnosti.
- Čitanje nas potiče da istražujemo nepoznato i razvijamo ideje koje mogu dovesti do pozitivnih promjena u životu.
- Ljudi koji tijekom čitavog života redovito čitaju, imaju razvijenije mentalne sposobnosti i bolje pamćenje u svim životnim razdobljima.
- Čitanje opušta i smanjuje razinu stresa.
- Čitanje razvija analitičko i kritičko mišljenje...

Knjige su uvijek govorele za mene i naučile su me mnogim stvarima puno prije nego što su one kao, materijalni predmeti ušle u moj život, a fizička izdanja za mene su oduvijek bila nalik na živa bića koja sa mnom dijele stan i hranu... (Manguel. Dok pakiram svoju biblioteku: 58)

Literatura:

- *Manguel, Alberto. Povijest čitanja. 2001. Prometej. Zagreb.*
- *Manguel, Alberto. Dok pakiram svoju biblioteku. 2019. Fraktura. Zagreb*
- *Pelc, Milan. Pismo, knjiga, slika. 2002. Golden marketing. Zagreb.*